ഭോ ഭോ: പ്രജാപതേ രാജൻ പശൂൻ പശ്യ ത്വയാധ്വരേ
സംജ്ഞാപിതാഞ്ജീവസങ്ഘാന്നിർഘൃണേന സഹസ്രശ: (4-25-7)
ഏതേ ത്വാം സംപ്രതീക്ഷന്തേ സ്മരന്തോ വൈശസം തവ
സമ്പരേതമയ: കൂടൈശ്ഛിന്ദന്ത്യുത്ഥിതമന്യവ: (4-25-8)

മൈത്രേയൻ തുടർന്നു: രുദ്രദേവൻ പഠിപ്പിച്ച മന്ത്രം ജപിച്ചുകൊണ്ട് പ്രചേതർ തടാകത്തിലിറങ്ങി തപസ്സനുഷ്ടിച്ചു. ഈ സമയത്ത് നാരദൻ പ്രചേതരുടെ അച്ഛനായ പ്രാചീനബർഹിയെ സന്ദർശിച്ച് അദ്ദേഹത്തെ സൌമ്യമായൊന്ന് ശകാരിച്ചു. "അങ്ങയുടെ ഈ ദു:ഖം മാറ്റാൻ നിരന്തമായി യാഗകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്തതു കൊണ്ടൊന്നും ഫലമില്ല. അല്ലയോ രാജാവേ ഒരോകർമ്മങ്ങൾക്കായി ബലികൊടുത്ത ആയിരക്കണക്കിന് മൃഗങ്ങളെ ഓർക്കുന്നുണ്ടോ? അവരെല്ലാം അങ്ങേലോകത്ത് അങ്ങയുടെ വരവും കാത്തിരിക്കുകയാണ്. അവർ അങ്ങയെ കാരിരിമ്പുമുനയുള്ള കൊമ്പുകളാൽ കുത്തിക്കീറാൻ തയ്യാറായിരിക്കുന്നു. ഏതായാലും ഞാനൊരു കഥ പറയാം. ഒരിടത്ത് ഒരിക്കൽ പുരഞ്ജന എന്ന പേരിൽ പ്രശസ്തനായ ഒരു രാജാവുണ്ടായിരുന്നു. അയാൾക്ക് അവിജ്ഞാതൻ എന്ന പേരിലൊരു സുഹൃത്തുണ്ടായിരുന്നു. രാജാവ് നല്ലൊരു വീടുതേടി പുറപ്പെട്ടു. അങ്ങിനെ ഒരു ദിനം ഭോഗവാടി എന്ന നഗരത്തിലെത്തിച്ചേർന്നു. ഒൻപതു വാതിലുകളാണീ നഗരത്തിന്. അവിടെ, പത്തു പരിചാരകരോടുകൂടി, ശക്തിശാലിയായ ഒരു പടനായകൻെറ നേതൃത്വത്തിൽ, അഞ്ചു തലയുള്ള സർപ്പത്തിൻെറ കാവലിൽ അതിസുന്ദരിയായ ഒരു തരുണിയെ കണ്ടു. പ്രേമത്തിൽ കുടുങ്ങിയ രാജാവ് അവളെ സമീപിച്ച് അവളാരെന്നും മറ്റും അന്വേഷിച്ചു.

അവൾ പറഞ്ഞു: "എൻെറ അച്ഛൻ ആരെന്നെനിക്കറിയില്ല. വാസ്തവത്തിൽ ആരുടേയും അച്ഛനെ എനിക്കറിയില്ല. ഞാനിവിടെയാണ് എന്നുമാത്രം എനിക്കറിയാം. ഈ നഗരം ആരു നിർമ്മിച്ചു എന്നും എനിക്കറിയില്ല. ഇവരെല്ലാം എൻെറ കൂട്ടുകാരും പരിചാരകരും ആണ്. അഞ്ചുതലയുള്ള ഈ സർപ്പം എനിക്കു കാവലായി എപ്പോഴും നഗരം കാത്ത് ഉണർന്നിരിക്കുന്നു. ഈ നഗരത്തിലേക്ക് സ്വാഗതം. എൻെറ സുഹൃത്തുക്കളും ഞാനും ചേർന്ന് അങ്ങേയ്ക്കു വേണ്ട എല്ലാ സുഖഭോഗങ്ങളും ഒരു നൂറുവർഷത്തേക്ക് തയ്യാറാക്കിത്തരാം. കാരണം, നിങ്ങൾ ഒരു വിവരവും വിജ്ഞാനവും ഇല്ലാത്ത സുഖാന്വേഷിമാത്രമാണല്ലോ. ഭാവിജീവിതത്തെപ്പറ്റി ചിന്തയുമില്ല നിങ്ങൾക്ക്. നിങ്ങളെപ്പോലുള്ള ഒരുവനെ മാത്രമല്ലേ എനിക്കു സുഖഭോഗങ്ങളിൽ മുക്കാൻ സാധിക്കൂ. ഈ നഗരത്തിൽ ഒരുവന് സമ്പത്തും ഇന്ദ്രിയസുഖവും പുണ്യവും ആവോളം സമാഹരിക്കാൻ സാധിക്കുന്നതാണ്."

അവളെ ഭാര്യയായി സ്വീകരിച്ച് അമിതാഹ്ലാദത്തോടെ രാജാവ് നഗരത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു. നഗരത്തിൻെറ ഏഴു കവാടങ്ങൾ ഉയർന്നതലത്തിലും, രണ്ടെണ്ണം താഴ്ന്ന സ്ഥലത്തുമായിരുന്നു. അഞ്ചു കവാടങ്ങൾ കിഴക്കോട്ടും, രണ്ടെണ്ണം പടിഞ്ഞാറോട്ടും, ഒരെണ്ണം തെക്കോട്ടും, മറ്റൊരെണ്ണം വടക്കോട്ടും തുറക്കുന്നു. ഇതിൽ രണ്ടു കവാടങ്ങളിലൂടെ വിഭ്രാജിതയിലേക്ക് ദ്യുമാൻ എന്ന സുഹൃത്തുമായി രാജാവ് സഞ്ചരിച്ചു. അവധൂതൻ എന്ന സുഹൃത്തിനൊപ്പം മറ്റുരണ്ടു കവാടങ്ങളിലൂടെ സൗരഭ എന്നയിടത്തേക്ക് പോയി. രസജ്ന, വിപാന എന്നിവരോടൊപ്പം രാജാവ് മുഖ്യ എന്ന കവാടത്തിലൂടെ അപാന, ബഹുദാന എന്നീ സ്ഥലങ്ങളിലേക്ക് സഞ്ചരിച്ചു. ശ്രുതധാരനുമൊരുമിച്ച് തെക്കേ കവാടമായ ദേവഹുവിലൂടെ തെക്കൻ പാഞ്ചാലദേശത്തും വടക്കേ കവാടമായ പിതൃഹുവിലൂടെ വടക്കൻ പാഞ്ചാലദേശത്തും രാജാവ് സഞ്ചരിച്ചു. പടിഞ്ഞാറേ കവാടമായ ആസുരിയിലൂടെ ദുർമ്മദനുമൊരുമിച്ച് രാജാവ് ഗ്രാമക എന്നയിടം സന്ദർശിച്ചു. പടിഞ്ഞാറുള്ള മറ്റേ കവാടത്തിലൂടെ ലുബ്ധകനുമൊത്ത് വൈഷാസ എന്നയിടത്തിലേക്ക് പോയി. രണ്ടു കവാടങ്ങൾ ഇരുളടഞ്ഞ ഇടവഴികളിലേക്ക് നയിക്കുന്നു. അതിലൂടെ കടന്നുചെന്ന് രാജാവ് പലേവിധ പ്രവർത്തനങ്ങളിലേർപ്പെട്ടു ജീവിച്ചു.

രാജാവ് ഭാര്യയുമായി വല്ലാത്ത പ്രേമത്തിലായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ കർമ്മങ്ങളും അനുഭവങ്ങളും ഭാര്യയുടേതുപോലെതന്നെയായിരുന്നു. അത്രയ്ക്ക് വിഭ്രാന്തമായ ഒരു മാനസീകാവസ്ഥയിൽ രാജാവ് മോഹവലയത്തിലടിമപ്പെട്ട് സ്വന്തം അസ്ഥിത്വം പോലും മറന്നു ജീവിച്ചു.